

α.s.r.
de nederlandse
verzekerings
maatschappij
voor alle
verzekeringen

Klimaatverslag α.s.r. 2022

Visie, beleid en voortgang

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Inleiding

2. Klimaat heeft grote invloed op ons werk

- 2.1 Klimaatakkoord van Parijs
- 2.2 Impact van klimaatverandering op a.s.r.
- 2.3 a.s.r. stimuleert een klimaatneutrale samenleving

3. Onze strategie en bestuursstructuur

- 3.1 Onze klimaatdoelen
- 3.2 Waar we ons aan verbinden
- 3.3 Pijlers van het klimaatbeleid
- 3.4 Bestuursstructuur

4. Klimaatrisico's

- 4.1 Klimaatscenario's
- 4.2 Beheersen van de risico's

5. Aanpak en instrumenten

- 5.1 a.s.r. vermogensbeheer
- 5.2 a.s.r. real estate
- 5.3 Hypotheken
- 5.4 Verzekeringen
- 5.5 Eigen bedrijfsvoering

6. Klimaat in breder perspectief: belang van biodiversiteit

Tot slot: a.s.r. doet meer

a.s.r. doet het: onze inzet voor een beter klimaat

In 2022 vonden twee belangrijke internationale onderhandelingsrondes plaats over het veranderende klimaat. De eerste was de Klimaatconferentie in Egypte. Daar kwamen landen bijeen om met elkaar verdere plannen te maken voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Er werd gehoopt op een afspraak over het stoppen van het gebruik van fossiele brandstoffen. Die afspraak kwam er niet. Wel is besloten tot een klimaatfonds voor de schade die armere landen oplopen tijdens rampen die direct te maken hebben met de opwarming van de aarde. Dat is een belangrijke uitkomst, want daarmee erkennen we dat er sprake is van klimaatverandering en dat de gevolgen daarvan nu al merkbaar zijn en niet pas in de toekomst.

De tweede bijeenkomst was de VN-top over biodiversiteit in de Canadese stad Montreal. Door ontbossing, intensieve landbouw, overbevissing en vervuiling staat de biodiversiteit onder grote druk. Mogelijk verdwijnen de komende decennia een miljoen plant- en diersoorten.

Dat wordt verergerd door klimaatverandering. Door de opwarming krijgen toch al aangetaste ecosystemen mogelijk een laatste zetje. Omgekeerd is de ondergang van ecosystemen slecht nieuws voor het klimaat. Bossen, veengebieden en oceanen spelen een belangrijke rol bij de opname en opslag van CO₂. Wij hebben de natuur hard nodig in de strijd tegen klimaatverandering.

CO₂-reductie is pure noodzaak

De opwarming van de aarde moet gestopt worden. Gelukkig groeit het bewustzijn over de noodzaak van energietransitie van fossiele naar duurzame energie. Maar de klimaatdoelen worden te langzaam gerealiseerd, terwijl de gevolgen van klimaatverandering nu al merkbaar zijn. Ook a.s.r. merkt die gevolgen. De laatste jaren is er meer schade door extreem weer. Als we er niet in slagen de negatieve impact op het klimaat te draaien dan zullen de prijzen van schadeverzekeringen stijgen en kan er een moment komen dat premies voor veel mensen niet meer te betalen zijn. Dat zal niet binnen enkele jaren aan de orde zijn, maar op den duur zeker wel.

Daarom zetten wij zwaar in op CO₂-reductie. a.s.r. wil helpen het klimaat te verbeteren door continu te werken aan duurzame oplossingen en een leidende rol te spelen in de financiële sector op het gebied van energietransitie en bescherming van de biodiversiteit. Dat doen we door middel van beleggingen en investeringen maar ook door onze verzekeringsproducten en -diensten. Daarmee willen we enerzijds de transitie naar een klimaatneutrale samenleving faciliteren en anderzijds onze klimaatimpact zoveel mogelijk beperken.

Om deze ambitie te realiseren besloten we een aantal jaar terug de CO₂-uitstoot van onze investeringen te gaan meten. Onze doelstelling is om de CO₂-voetafdruk van onze beleggingen, vastgoed en hypotheek in 2030 met 65% te verlagen ten opzichte van 2015. In de eerste helft van 2023 hebben we de CO₂e- uitstoot van een deel van de verzekeringsportefeuille gemeten en reductiedoelen geformuleerd, zodat we ook daar de uitstoot gericht kunnen verlagen.

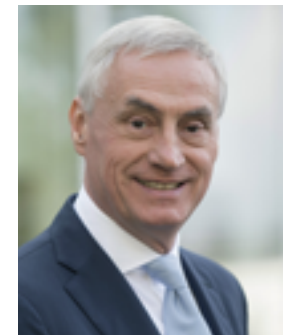

In het stellen van klimaatdoelen zijn we bijzonder ambitieus. Zo namen we eind 2021 het besluit om onze fossiele investeringen stapsgewijs uit te faseren. Het tweede wat we doen is investeren in bedrijven en projecten die helpen het klimaat te verbeteren, zoals het investeren in zonne- en windparken. Ten derde willen we ook in onze kerntaak als verzekeraar invloed uitoefenen door de energietransitie verzekeraar te maken, en aan te sturen op duurzaam schadeherstel. Daarbij zien we een belangrijke rol voor onszelf om onze klanten te faciliteren en te stimuleren om zelf aan de slag te gaan met verduurzaming en het klimaatbestendig maken van hun woning of bedrijf.

Samen doen

Als financiële instelling kunnen we een bijdrage leveren aan de verbetering van het klimaat. We werken voortdurend aan nieuwe oplossingen en leggen daarbij de lat steeds hoger. a.s.r. wordt erkend als één van de meest duurzame verzekeraars ter wereld. Maar gelukkig zijn we niet de enige en zijn steeds meer banken en verzekeraars bezig met duurzaamheid. Dat is een positieve ontwikkeling. We werken graag samen en delen waar mogelijk onze kennis. Want alleen door goede samenwerking zijn een verdergaande klimaatverandering en de gevolgen daarvan te voorkomen.

Jos Baeten,
Voorzitter Raad van Bestuur

1. Inleiding

Klimaatverandering en energietransitie vormen samen één van de drie kernthema's binnen de duurzaamheidsstrategie van a.s.r. Klimaatverandering leidt tot risico's voor ons bedrijf, onze klanten en de maatschappij in het algemeen. Daarom verkleinen we onze CO₂-voetafdruk en investeren we in activiteiten die de energietransitie ondersteunen. Bovendien helpen we klanten met onze verzekeringsproducten en -diensten om klimaatrisico's te verminderen.

1

Financiële zelfredzaamheid en inclusie.

2

Vitaliteit en duurzame inzetbaarheid.

3

Klimaatverandering en energietransitie.

De afgelopen jaren is klimaatverandering en energietransitie een steeds belangrijker thema geworden binnen a.s.r. Ook onze stakeholders zijn in toenemende mate geïnteresseerd in wat we doen rondom klimaat. Om die reden is besloten tot het schrijven van dit klimaatverslag met als doel om de uitgangspunten en activiteiten rond klimaat op heldere wijze te beschrijven. Hoofdstuk 2 biedt een overzicht van de risico's van klimaatverandering. Vervolgens gaan we in hoofdstuk 3 in op onze klimaatdoelen, de pijlers van ons klimaatbeleid en de governance van klimaatvraagstukken. Hoofdstuk 4 gaat over de risico's van klimaatverandering voor a.s.r. In hoofdstuk 5

beschrijven we tenslotte de aanpak en instrumenten binnen onze beleggingen, verzekeringen en eigen bedrijfsvoering.

Dit document is een momentopname. Binnen a.s.r. zetten we ons dagelijks in om klimaatverandering tegen te gaan en een actieve rol te spelen in de energietransitie. En ondertussen meten en evalueren we onze inspanningen. Dat leidt tot nieuwe inzichten en nieuwe instrumenten die we inzetten tegen klimaatverandering. Daarom zullen we geregeld een update van dit verslag maken.

a.s.r. verwelkomt feedback van lezers op dit document en nodigt iedereen uit om constructief mee te werken aan oplossingen die een ingrijpende klimaatverandering helpen voorkomen.

2. Klimaat heeft grote invloed op ons werk

Sinds het begin van de industriële revolutie (zo rond 1750) is de invloed van de mens op het klimaat steeds groter geworden. Dit komt vooral door de uitstoot van broeikasgassen als koolstofdioxide (CO₂) en methaan, die ervoor zorgt dat warmte wordt vastgehouden en de temperatuur op aarde stijgt. Dat proces gaat sneller dan ooit. In de afgelopen 130 jaar werd de wereld 1 graad Celsius warmer en het zeeniveau steeg met 20 centimeter door de opwarming en het smelten van ijskappen. In Nederland werd het zelfs 1,7 graden Celsius warmer.

Deze opwarming heeft grote gevolgen voor mens en natuur. We hebben vaker last van extreem weer, zoals meer stortregens, overstromingen en lange droge en hete periodes. Ook zorgt opwarming van de aarde voor hittestress en een lagere productiviteit, vooral in de landbouw en de gebouwde omgeving. Dat kan leiden tot een toename van migratiestromen. Daarnaast kan het veranderende klimaat nadelig zijn voor onze gezondheid, bijvoorbeeld doordat infectieziekten door veranderingen in temperatuur, vochtigheid en neerslag meer ruimte krijgen. Door de stijgende temperatuur verslechtert de kwaliteit van het water, doordat bacteriën en algen zich sneller ontwikkelen. Ook kunnen insecten die in Nederland vroeger niet voorkwamen ineens overleven. Denk aan de tijgermug die het zikavirus, knokkelkoorts (dengue) en gele koorts kan overbrengen. Bovendien is er een verband tussen klimaatverandering en verlies van biodiversiteit, omdat de effecten van klimaatverandering verergerd worden door verlies van

biodiversiteit. Andersom geldt deze negatieve invloed ook. Deze ontwikkelingen raken ons als verzekeraar. Schades als gevolg van extreem weer nemen toe en verzekeraars zullen steeds meer moeten uitkeren. Ook is er een risico dat klimaatverandering leidt tot hogere zorgkosten. Daardoor kunnen de premies van verzekeringen onder druk komen te staan en op den duur zelfs onbetaalbaar worden. Het Verbond van Verzekeraars verwacht dat droogte en wateroverlast door klimaatverandering in het extreemste scenario ieder jaar 250 miljoen euro extra zullen kosten voor Nederlandse verzekeraars. Klimaatverandering en verlies aan biodiversiteit hebben ook invloed op onze beleggingen in bedrijven, vastgoed en grond. Deze kunnen daardoor flink in waarde dalen.

2.1 Klimaatakkoord van Parijs

Om de opwarming van de aarde af te remmen tekenden 195 landen in 2015 het Klimaatakkoord van Parijs. Daarin zijn afspraken gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen – met CO₂ als belangrijkste gas – terug te dringen. Het doel is om de opwarming te beperken tot ruim beneden de 2 graden Celsius en liefst niet meer dan 1,5 graden Celsius ten opzichte van de gemiddelde temperatuur op aarde voor de industriële revolutie.

In rapporten waarschuwt IPCC dat de opwarming van de aarde beneden 1,5 graden Celsius moet blijven om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen. IPCC staat voor Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) en is het klimaatpanel van de Verenigde Naties. IPCC stelt dat beperking van de opwarming tot 1,5 graden Celsius alleen nog mogelijk is als de uitstoot van broeikasgassen snel en op grote schaal wordt teruggedrongen. Anders wordt de opwarming steeds sterker, met als gevolg steeds extremer weer en een nog grotere stijging van de zeespiegel. Om dat te voorkomen moet de uitstoot van broeikasgassen in 2030 gehalveerd zijn, ten opzichte van 1990, en voor 2050 moet de uitstoot nul zijn.⁵

2.2 Impact van klimaatverandering

Voor a.s.r. vormt klimaatverandering een risico, zowel voor onze verplichtingen – de claims die we uitbetalen – als voor onze activa – de waarde van onze beleggingen. Klimaatgerelateerde risico's zijn onder te verdelen in fysieke risico's en transitierisico's.

- ✓ Fysieke risico's hangen samen met de impact van veranderende weersomstandigheden. Dit gaat bijvoorbeeld om schade aan woningen en bedrijfspanden of schade aan auto's en andere vervoersmiddelen. Klimaatverandering kan ook leiden tot meer ziekten en een grotere vraag naar zorg. Deze fysieke risico's kunnen het gevolg zijn van plotselinge gebeurtenissen (acuut), zoals een storm, overstroming, droogte of andere extreme weersomstandigheid. Ze kunnen ook voortvloeien uit geleidelijke veranderingen (chronisch), zoals stijgende temperatuur, zeespiegelstijging en verlies aan biodiversiteit.
- ✓ Transitierisico's hebben te maken met de overgang naar een klimaatneutrale samenleving. Ze kunnen in de hand worden gewerkt door nieuw beleid van de overheid (met strengere normeringen), technologische vernieuwingen of door veranderingen in de markt en in de voorkeur van consumenten. Zo kan een hogere energiebelasting of stijging van de energieprijzen gevolgen hebben voor de waarde van woningen met een laag energielabel. De overgang naar een klimaatneutrale samenleving kan ook leiden tot stranded assets. Dat zijn activa die men wel bezit maar die niet langer geëxploiteerd kunnen worden of veel minder waard zijn dan waarvoor ze in de boeken staan. Een voorbeeld zijn kantoorpanden met energielabel D of lager, die per 1 januari 2023 niet meer verhuurd mogen worden. Een ander voorbeeld zijn de grote reserves aan fossiele brandstoffen, waarvan het in toenemende mate de vraag is of die in de toekomst nog geld zullen opleveren, met name omdat overheden de uitstoot van broeikasgassen verder aan banden leggen.

2.3 a.s.r. stimuleert een klimaatneutrale samenleving

Hoe ingrijpend klimaatrisico's ook zijn, ze vormen slechts een deel van het verhaal. Klimaatverandering biedt namelijk ook mogelijkheden om in actie te komen. Bij a.s.r. willen we graag bijdragen aan oplossingen door de ontwikkeling van producten en -diensten die de energietransitie ondersteunen en door klanten te helpen zich aan te passen aan klimaatrisico's. Daarnaast investeert a.s.r. in het duurzaam opwekken van energie en in energieneutrale of energiezuinige gebouwen. We verduurzamen onze vastgoedportefeuille en ondersteunen bedrijven waarin we beleggen bij hun verduurzamingsambities. We verminderen onze eigen uitstoot en hebben onze verzekeringsproducten aangepast zodat ook hernieuwbare energiebronnen en energiebesparende maatregelen (mee)verzekerd kunnen worden. Met investeringen, verzekeringsproducten en in onze eigen bedrijfsvoering bevordert a.s.r. de transitie naar een klimaatneutrale samenleving.

In het volgende hoofdstuk gaan we verder in op de visie en strategie van a.s.r. op klimaatverandering en de energietransitie.

3. Onze strategie en bestuursstructuur

a.s.r. wil een vooraanstaande rol spelen in de financiële sector op het gebied van duurzaam ondernemen. Dat betekent dat we een positieve bijdrage willen leveren aan het verduurzamen van de samenleving. Dit brengen we in de praktijk door prioriteit te geven aan drie thema's, waar het thema 'klimaatverandering en energietransitie' er één van is. In ons klimaatbeleid houden we systematisch rekening met de impact van onze activiteiten op het klimaat en de biodiversiteit. Dat doen we door het stellen van heldere doelen, de ontwikkeling van instrumenten en door inzichtelijk te rapporteren over de voortgang en het resultaat van onze inspanningen.

Landgoed van a.s.r. real estate

3.1 Onze klimaatdoelen

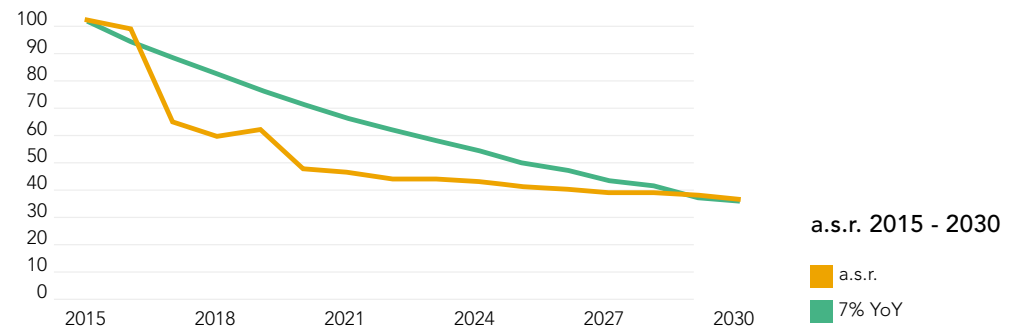
Gegeven de enorme gevolgen en risico's die klimaatverandering en biodiversiteitsverlies met zich meebrengen, moeten we versnellen naar een klimaatneutrale samenleving. a.s.r. is zich hiervan bewust en wil als verzekeraar, belegger en vastgoedbeheerder een rol spelen in het tegengaan van klimaatverandering en het versnellen van de energietransitie. Daarbij stellen we onszelf vier hoofddoelen die op deze pagina staan genoemd. In de eerste helft van 2023 zullen we doelen formuleren ten aanzien van de klimaatimpact van onze verzekeringsportefeuille. En vanwege de sterke link tussen klimaatverandering en biodiversiteit, willen we ook op het tegengaan van biodiversiteitsverlies doelen vaststellen. We streven ernaar om die doelen in 2023 te formuleren en daarover vanaf 2024 te rapporteren.

De CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille (beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties, staatsobligaties, vastgoedbeleggingen en de hypotheekportefeuille) met 65% verminderen tussen 2015 (Akkoord van Parijs) en 2030.⁶ In 2050 willen we een netto nul CO₂-uitstoot hebben.

65%

Resultaat 2022: **65% CO₂-reductie**⁷

Tenminste 4,5 miljard euro impactbeleggingen op de balans in 2024. Een groot deel van de impact-investeringen die a.s.r. doet houden verband met het bevorderen van de energietransitie.

Resultaat 2022: **€2,7 mld**

Reductie van de CO₂-uitstoot in de verzekeringsportefeuille. Doel is dat de verzekeringsportefeuille in 2050 klimaatneutraal is. Resultaat 2023: **tussentijdse doelen voor 2030 vastgesteld** (zie paragraaf 5.4)⁸.

De CO₂-voetafdruk van onze eigen bedrijfsvoering willen we tussen 2018 en 2025 met 50% verlagen.⁹

50%

Resultaat: **51%**

Op het hoofdkantoor wordt het energieverbruik richting 2030 beperkt tot 50 kWh per vierkante meter (bruto vloeroppervlak).¹⁰

Resultaat 2022: **47,5 kWh per vierkante meter**

47,5 kWh

3.2 Waar we ons aan verbinden

Als ondertekenaar van het Klimaatakkoord van Parijs wil a.s.r. de mondiale temperatuurstijging helpen beperken tot ruim onder de 2 graden en bij voorkeur tot onder de 1,5 graden Celsius. a.s.r. heeft zich ook gecommitteerd aan het Nederlandse Klimaatakkoord om de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te verminderen. Door het ondertekenen van het Net-Zero Asset Managers Initiative stellen we ons tot doel om de CO₂-uitstoot van onze beleggingen in 2050 te reduceren tot nul. Middels onze reductietargets committeert a.s.r. zich om de beleggingsportefeuille in lijn te brengen met het 1,5°C-scenario.

Verder is a.s.r. lid van de Net-Zero Insurance Alliance, een samenwerkingsverband van toonaangevende verzekeraars en herverzekeraars die met

elkaar ervoor willen zorgen dat in 2050 hun verzekeringsportefeuilles klimaatneutraal zijn. Door lid te worden van dit initiatief heeft a.s.r. zich gecommitteerd aan het terugbrengen van de CO₂-uitstoot in haar verzekeringsportefeuille en daar elke vijf jaar doelen voor vast te stellen. Behalve dat a.s.r. zich aan deze doelen verbindt, zetten we ons ook in voor de ontwikkeling van methodieken om doelen meetbaar en hanteerbaar te maken. Hiervoor ondersteunt a.s.r. bijvoorbeeld het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF), zodat we de CO₂-voetafdruk van onze investeringen en vanaf 2023 ook van onze verzekeringen kunnen meten en de voortgang en het effect van onze inspanningen goed kan worden gevolgd.

a.s.r. is ondertekenaar van het Klimaatakkoord van Parijs en belooft zich in te zetten voor een veilig en stabiel klimaat, waarbij de gemiddelde opwarming van de aarde wordt beperkt tot ruim onder de 2 graden en bij voorkeur onder de 1,5 graden Celsius.

a.s.r. is ondertekenaar van het Nederlandse Klimaatakkoord en committeert zich aan een vermindering van de CO₂-uitstoot tussen 1990 en 2030 met 49%.

a.s.r. is ondertekenaar van de Spitsbergen ambitie en stelt zich tot doel om de klimaatimpact van haar investeringen te meten en bij te dragen aan wereldwijde klimaatdoelen.

a.s.r. is ondertekenaar van de Net-Zero Asset Manager Initiative en stelt zich tot doel om de klimaatimpact van haar beleggingen te meten en uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te zijn.

a.s.r. is ondertekenaar van de Paris Proof Commitment van de Dutch Green Building Council en stelt zich tot doel een Paris Proof gebouwde omgeving te realiseren in 2045.

a.s.r. is ondertekenaar van de Net-Zero Insurance Alliance van verzekeraars en herverzekeraars die de CO₂-uitstoot van hun verzekeringsportefeuilles in 2050 klimaatneutraal willen maken.

3.3 Vier pijlers van het klimaatbeleid

a.s.r. zet zich op verschillende manieren in om klimaatverandering en de negatieve gevolgen daarvan tegen te gaan. We helpen klanten bij het voorkomen of verkleinen van klimaatrisico's. We stimuleren waar mogelijk de energietransitie. En we zijn betrokken bij sectorinitiatieven om de overgang naar een klimaatneutrale samenleving te versnellen.

3.3.1

Klanten helpen bij het voorkomen of verkleinen van klimaatrisico's

3.3.2

Stimuleren van de energietransitie

3.3.3

Klimaatrisico's maken onderdeel uit van strategische risicoanalyses

3.3.4

Bijdragen aan sectorinitiatieven

3.3.1 Klanten helpen bij het voorkomen of verkleinen van klimaatrisico's

Klanten krijgen via het Platform Duurzaam Wonen van a.s.r. tips en adviezen om schade door klimaatverandering te voorkomen of te verkleinen. Bijvoorbeeld door het vergroenen van een betegelde tuin voor een betere afvoer van regenwater of door het aanleggen van een groen dak om biodiversiteit te bevorderen. Zakelijke klanten die door onze preventiespecialisten bezocht worden, ontvangen na dit bezoek een rapport met op maat gemaakte tips en adviezen op het gebied van duurzaamheid.

Naast advies biedt a.s.r. ook verzekeringsproducten aan om mensen en bedrijven te beschermen tegen schade als gevolg van klimaatverandering. Zo breidde a.s.r. in 2020 als eerste in Nederland de verzekeringen voor gebouwen en roerende goederen uit met een (secundaire) overstromingsdekking. Daarnaast bevat onze woonhuisverzekering mogelijkheden om bijvoorbeeld groene daken en gevels (mee) te verzekeren.

3.3.2 Stimuleren van de energietransitie

a.s.r. investeert in het opwekken van duurzame energie met investeringen in de aankoop van wind- en zonneparken en de installatie van zonnepanelen op daken van kantoren, winkels en woningen. We bieden klanten de mogelijkheid om duurzame oplossingen, zoals warmtepompen, zonnepanelen en autolaadpalen mee te verzekeren in hun inboedel/inventarisgoederen- of woonhuis/bedrijfspandverzekering. Schade wordt zoveel mogelijk duurzaam

hersteld en we vervangen alleen als het echt moet. Bovendien biedt onze woonhuisverzekering sinds 2022 een optionele dekking om na schade een verduurzamingsmaatregel aan het woonhuis te nemen tot een maximumbedrag van 10% van het schadebedrag. Bij het samenstellen van onze beleggingsportefeuille passen we klimaatcriteria toe om activiteiten die de energietransitie bevorderen te steunen en andere uit te sluiten, zodat de CO₂-voetafdruk van beleggingen daalt. Voor de hypotheekportefeuille ondersteunt a.s.r. klanten met een Verduurzamingshypotheek om de CO₂-voetafdruk van hun woningen te verkleinen en het wooncomfort te verbeteren met energiebesparende maatregelen. Zakelijke klanten bieden we begeleiding aan van Klimaatroute, een bureau dat bedrijven helpt bij het terugbrengen van hun stroom- en gasverbruik. Boeren die landbouwgrond van ons in gebruik hebben, bieden we een korting van 5 tot 10% aan op de canon/pacht op het moment dat zij voldoen aan bepaalde duurzaamheidseisen voor de bodem, biodiversiteit en bedrijf. Ook neemt a.s.r. vooruitstrevende maatregelen om het energiegebruik in de eigen bedrijfsvoering ingrijpend te verminderen, waarmee we ruimte bieden voor het in de praktijk brengen van innovatieve verduurzamingsmaatregelen en laten zien dat het mogelijk is.

3.3.3 Bijdragen aan sectorinitiatieven

a.s.r. is betrokken bij diverse toonaangevende initiatieven in de sector om de overgang naar een klimaatneutrale samenleving te versnellen. Op deze manier delen we onze klimaatkennis als verzekeraar en belegger en proberen we de sector als geheel te verduurzamen.

- ✓ a.s.r. neemt deel aan het Climate Action 100+ initiatief, waarbij beleggers ondernemingen met de hoogste uitstoot van broeikasgassen stimuleren om maatregelen te nemen die nodig zijn in de strijd tegen klimaatverandering.¹¹
- ✓ a.s.r. participeert in het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) dat zich buigt over geschikte methodes om de CO₂-uitstoot van investeringen in kaart te brengen en daarover te rapporteren.¹²
- ✓ a.s.r. neemt deel aan de Institutional Investors Group in Climate Change (IIGCC), waarin beleggers samenwerken en kennisdelen om de klimaatimpact van bedrijven waarin wordt belegd te verminderen.
- ✓ a.s.r. is ondertekenaar van de Finance for Biodiversity Pledge waarmee a.s.r. zich samen met andere financiële instellingen committeert aan het beschermen en herstellen van biodiversiteit binnen de beleggingsportefeuille.¹³
- ✓ a.s.r. is onderdeel van de Dutch Climate Coalition (DCC), een groep van gelijkgestemde Nederlandse investeerders die bedrijven in de waardeketen van olie en gas stimuleren hun ambities en klimaatstrategie in lijn te brengen met de doelstellingen van het Parijs Akkoord.
- ✓ In Nederland werkt a.s.r. rondom klimaatdoelen actief samen met het Verbond van Verzekeraars.
- ✓ a.s.r. leverde in het kader van het IMVO-convenant internationaal maatschappelijk verantwoord beleggen in de verzekeringssector een bijdrage aan het themakader klimaat. Dit themakader dient als leidraad voor verzekeraars om transparanter te rapporteren over klimaatgerelateerde onderwerpen.
- ✓ a.s.r. is lid van het Platform voor Duurzame Financiering van De Nederlandsche Bank. Het platform buigt zich over de vraag hoe met investeringen en vormen van verzekeren het beste kan worden bijgedragen aan bijvoorbeeld het behoud van biodiversiteit, klimaatadaptatie en het stimuleren van de circulaire economie.
- ✓ Ardanta, de uitvaartverzekeraar van a.s.r., heeft zich aangesloten bij Greenleave, een samenwerkingsverband van organisaties die duurzaam werken in de uitvaartsector en een duurzame uitvaart vanzelfsprekend en toegankelijk willen maken.
- ✓ Zorg van a.s.r. is aangesloten bij de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 lopend van 2023 tot 2026. Deze richt zich op de bijdrage die de zorgsector kan leveren aan het vergroten van bewustwording en kennis, het verminderen van de CO₂-uitstoot en milieubelasting door medicatiegebruik, het verlagen van het primair grondstoffengebruik en het stimuleren van de circulaire economie.¹⁴
- ✓ a.s.r. is onderdeel van de Coalitie Anders Reizen met als gemeenschappelijke ambitie om de CO₂-uitstoot van zakelijke reizen te halveren in 2030 (ten opzichte van 2016).

3.4 Bestuursstructuur

a.s.r. streeft ernaar om klimaatverandering en energietransitie als kernthema binnen duurzaamheid te verankeren in alle kernprocessen en activiteiten. Binnen de Raad van Bestuur is het thema duurzaamheid belegd bij de CEO. De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor de bedrijfsstrategie en wordt in de uitvoering daarvan ondersteund door het Business Executive Committee (BEC). Het BEC bestaat uit leden van de Raad van Bestuur, de Chief Risk Officer (CRO) en senior managers van verschillende bedrijfsonderdelen. Binnen de Raad van Commissarissen is een ESG (Environmental, Social, Governance) commissie ingesteld. Deze Commissie adviseert en ondersteunt de Raad van Commissarissen in diens toezichthoudende rol ten

aanzien van ontwikkelingen op het gebied van ESG en resultaten van de duurzaamheidsstrategie. De MVO Workforce en TCFD-werkgroep¹⁵ ondersteunen de Raad van Bestuur en het BEC in hun verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en uitvoering van het beleid op het gebied van klimaatverandering en energietransitie. In de werkgroepen zitten afgevaardigden uit de verschillende bedrijfsonderdelen. De MVO Workforce rapporteert via de duurzaamheidsrapportage ieder kwartaal over de doelen en KPI's inzake klimaatbeleid aan het BEC, dat samen met de risico's de bereikte resultaten bespreekt en waar nodig bijstuurt. Daarnaast kent a.s.r. sinds 2022 een Sustainability Committee dat dilemma's en conflicterende belangen op het gebied van duurzaamheid bespreekt en daarover advies uitbrengt aan de Raad van Bestuur.

4. Klimaatrisico's

Klimaatverandering en biodiversiteitsverlies raken niet alleen onze klanten en de samenleving. Ook a.s.r. ondervindt hiervan de gevolgen, doordat zaken als stormen en overstromingen ertoe leiden dat de schadelast toeneemt. Daarnaast heeft de negatieve impact van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies invloed op onze beleggingen en de waarde van ons vastgoed.

Om deze risico's te kunnen beheersen maakt klimaatverandering sinds 2019 deel uit van de risicoanalyses die a.s.r. ieder jaar uitvoert. In 2021 is dat uitgebreid naar klimaatverandering en energietransitie. In 2022 werd het risicomanagementraamwerk uitgebreid met de categorie duurzaamheidsrisico's. Hierbij wordt verder gekeken dan alleen klimaatverandering. Een duurzaamheidsrisico is een gebeurtenis of omstandigheid op ESG (Environmental, Social, Governance) gebied die, als deze zich voordoet, mogelijk een negatief effect heeft op de waarde van verplichtingen en beleggingen. Ook biodiversiteitsverlies en schade aan ecosystemen maken vanaf 2022 deel uit van deze risicoanalyses. De belangrijkste risico's worden meegenomen in risicoscenario's en doorgerekend in het kader van de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA).

Klimaatgerelateerde risico's worden onderverdeeld in risico's op de korte en lange termijn. Risico's kunnen acuut zijn door extreme weersomstandigheden als extreme hitte, storm of hevige regenval. Ze kunnen ook voortkomen uit geleidelijke veranderingen, zoals de stijgende zeespiegel, bodemverzakkingen en verzilting door toenemende droogte. Beide soorten risico's hebben financiële gevolgen, zoals een hogere schadelast, waardedaling van investeringen of hogere onderhoudskosten binnen onze vastgoedportefeuille.

Klimaatverandering kan op den duur ook leiden tot hogere gezondheidsrisico's met gevolgen voor ziektekosten, verzuim en arbeidsongeschiktheid. Zo hebben veranderingen in temperatuur en luchtvochtigheid invloed op de verspreiding van infectieziekten. Planten bloeien eerder en intensiever, waardoor de blootstelling aan pollen en huismijt toeneemt. En door blootstelling aan UV-straling door de dunnere ozonlaag en door een groter aantal warme en zomerse dagen kan ook het aantal gevallen van huidkanker sterk toenemen.

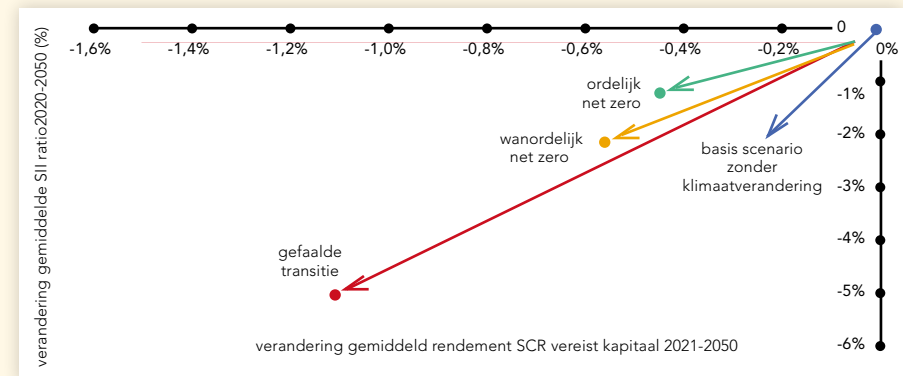

4.1 Klimaatscenario's

Hoe groot de klimaatrisico's voor a.s.r. zijn hangt af van het aantal graden dat de temperatuur stijgt en de maatregelen die worden genomen. Bij het analyseren van de toekomstige impact van klimaatverandering op de waarde van de beleggingsportefeuille hanteert a.s.r. drie scenario's.

- ✓ In het ordelijke scenario wordt uitgegaan van een tijdig en effectief klimaatbeleid, waarmee het lukt om de opwarming een halt toe te roepen. Investerings in schone energiebronnen dragen in dit scenario bij aan economische groei. De klimaatrisico's blijven beperkt.
- ✓ In het wanordelijke scenario worden maatregelen eerst uitgesteld en dan in snel tempo alsnog ingevoerd. Dit leidt tot meer transitierisico's en hogere economische en financiële kosten.
- ✓ In een falend of broeikasscenario wordt geen actie ondernomen om opwarming van de aarde tegen te gaan. Dit scenario gaat gepaard met een sterke stijging van de fysieke klimaatrisico's, schade aan ecosystemen en algehele versterking van de economie.

Deze drie klimaatscenario's zijn gebaseerd op de wetenschappelijke klimaatprojecties van het klimaatpanel IPCC van de Verenigde Naties en de schokken die de verschillende scenario's volgens Cambridge Econometrics opleveren voor de economie.

Gemiddelde SCR ratio (2020-2050) vs. gemiddeld rendement op SCR (2020-2050)

Volgens de Europese Solvency II-richtlijn moet a.s.r. een inschatting maken van alle risico's waar het als verzekeraar aan bloot staat. Op basis van deze berekening dient a.s.r. een minimale buffer aan te houden om risico's te kunnen opvangen. Dit heet de Solvency Capital Requirement (SCR). Binnen Solvency II is klimaatrisico niet een apart gedefinieerd risico.

Bovenstaande grafiek laat zien dat het gemiddelde rendement op SCR vereist kapitaal onder alle scenario's daalt, maar dit gebeurt het meest bij een gefaalde transitie. Binnen het wanordelijke scenario worden rond 2025 abrupte verkopen van stranded assets verwacht wat leidt tot een financiële crisis. Ook dan dalen de SCR-ratio en het rendement maar minder dan bij een gefaalde transitie.

Bij a.s.r. verwachten we een beperkte impact van de scenario's op onze solvabiliteitsratio. Dit heeft te maken met het feit dat in onze beleggingsportefeuille overwegend Europese landen en bedrijven zitten en daarnaast met ons duurzame beleggingsbeleid en ons dynamische beleggingsbeleid. Dit tezamen leidt er toe dat we minder beleggen in landen, markten en bedrijven die harder geraakt worden door klimaatverandering en dat we kunnen inspelen op marktveranderingen als gevolg van klimaatverandering.

4.2 Beheersen van de risico's

Binnen de verschillende bedrijfsonderdelen van a.s.r. brengen we de risico's van klimaatverandering in kaart, zodat we die kunnen beheersen.

- ✓ Om de risico's van klimaatverandering binnen onze vastgoed- en hypotheekportefeuilles te verminderen onderzoeken we waar deze risico's het grootst zijn. In 2022 introduceerde a.s.r. real estate een nieuwe Klimaat Risico Monitor. Daarin combineren we portefeuillegegevens met gegevens uit de Klimaateffectatlas en kunnen we zien hoe kwetsbaar en gevoelig locaties in Nederland zijn voor klimaat-verandering. Die gegevens gebruiken we in de besluitvorming rond acquisities en het onderhoud van onze vastgoedportefeuilles en ook om de risico's van onderpanden in onze hypotheekportefeuille in te schatten. Daarbij gaat het om de risico's van hitte, droogte, overstromingen en extreem weer. Een bijzonder groot klimaatrisico in ons land is dat op overstromingen. Van de beleggingen in onze (stedelijke) vastgoedportefeuille (exclusief landelijk) loopt 0,2% een groot risico en 2,6% een middelgroot risico op overstromingen. Bij hypotheeken dekt de opstalverzekering de meeste risico's. Ook het Nationaal Rampenfonds dekt enkele klimaatrisico's. Niet gedekte risico's zijn paalrot, bodemdaling, grondwateroverlast en andere funderingsproblemen. Deze komen in specifieke regio's van Nederland voor. De hypotheekportefeuille van a.s.r. loopt hierop een matig tot vrijwel geen risico, en is vooral gevoelig voor grondwateroverlast. De komende jaren zullen we onderzoek doen om hier meer inzicht in te krijgen.

- ✓ Binnen onze beleggingsportefeuille proberen we niet alleen klimaatrisico's te verminderen maar ook de energietransitie te versnellen. Dat doen we door het voeren van een dialoog over het klimaatbeleid van bedrijven, door de grootste vervuilers uit te sluiten en te investeren in bedrijven en projecten die tot doel hebben om de energietransitie te bevorderen. We beoordelen bedrijven ook op hun inzet om de biodiversiteit te beschermen en waar mogelijk kwetsbare gebieden te herstellen. Onze investeringen in fossiele brandstoffen zijn beperkt en bouwen we de komende jaren (verder) af.
- ✓ De impact van extreme weersomstandigheden werd duidelijk toen in februari 2022 binnen een week drie stormen met hevige regenval over ons land trokken. Die leidde tot een schadelast van 38 miljoen euro voor Schade van a.s.r. De overstroming in Limburg in 2021 met een totale schadelast voor de verzekeringssector van naar schatting 200 miljoen euro toonde aan dat een dekking voor overstromingen belangrijk is voor onze klanten. Stortregens, overstromingen en branden door extreme droogte en hitte zijn allemaal klimaatrisico's, die een toenemende impacts op de schadelast in onze verzekeringsportefeuille hebben. Voor onze verzekeringsproducten analyseren we de korte en middellange termijn klimaatrisico's onder meer met behulp van een Klimaatmonitor die het Verbond van Verzekeraars samen met de Universiteit Wageningen en het KNMI ontwikkelde. Deze Klimaatmonitor geeft het aandeel weer van de weersextremen in de totale schade aan woningen, bedrijfspanden en voertuigen. Daarnaast berekenen we onze klimaatrisico's op de lange termijn. We beperken de risico's voor a.s.r. door het sluiten van korte termijncontracten, het herverzekeren van de grootste risico's en aanpassingen in ons acceptatie- en schadebeleid. Daarbij streven we

naar het verzekeraar houden van klimaatrisico's. Verder werken we aan bewustwording van klimaatrisico's en stimuleren we klanten tot het nemen van preventieve maatregelen.

- ✓ Een werkgroep met deskundigen binnen a.s.r. monitort de ontwikkeling van (nieuwe) ziektebeelden door klimaatverandering. De belangrijkste informatiebronnen zijn rapporten van RIVM. De financiële risico's door meer ziekteverzuim en een hoger sterftecijfer als gevolg van klimaatverandering lijken de komende tien jaar beperkt. a.s.r. richt zich vooral op het aanbieden van preventieve diensten om de impact van bepaalde ziektebeelden te verkleinen. Hoveniers kregen bijvoorbeeld het aanbod om een gratis scan op beginnende huidkanker te laten uitvoeren. In de komende jaren wordt het aantal preventieve diensten verder uitgebreid.

5. Aanpak en instrumenten

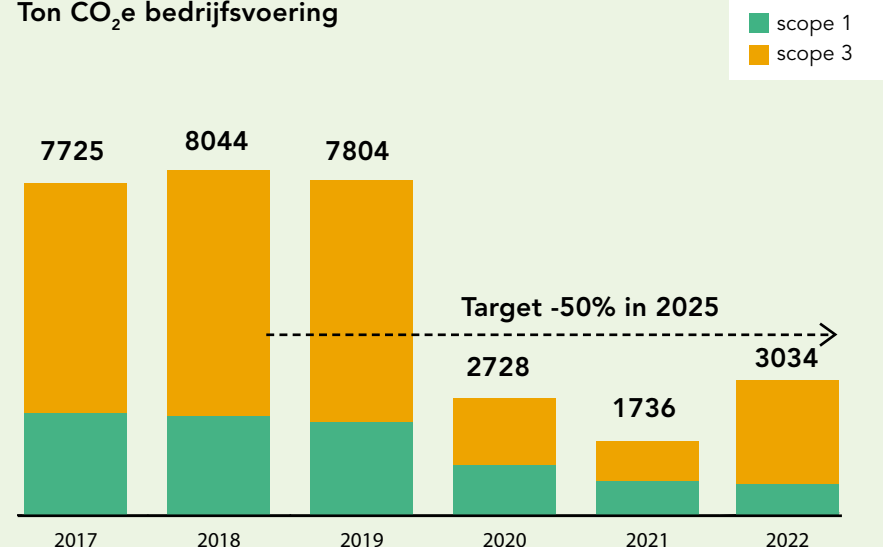
a.s.r. streeft naar een klimaatneutrale bedrijfsvoering en wil de CO₂-voetafdruk van haar activiteiten stap voor stap terugdringen. Bij het bepalen van de CO₂-voetafdruk wordt een onderscheid gemaakt tussen de directe en indirecte voetafdruk. Bij de directe voetafdruk gaat het om de CO₂-uitstoot die direct beïnvloed wordt door de organisatie zelf, bijvoorbeeld door de verwarmingsinstallatie of door leaseauto's (scope 1). Bij de indirecte voetafdruk gaat het om de indirecte invloed van a.s.r. op de hoeveelheid CO₂ die vrijkomt bij het opwekken van de ingekochte elektriciteit (scope 2). Bij a.s.r. is die netto nul, omdat alle ingekochte elektriciteit wordt gecompenseerd door met windturbines opgewekte elektra.

Tot slot zijn er andere activiteiten in de keten die bijdragen aan de indirecte voetafdruk, zoals verwerking van afval en woon- werkverkeer (scope 3). a.s.r. heeft als doel om de CO₂-voetafdruk van de eigen bedrijfsvoering tussen 2018 en 2025 met 50% te verlagen. Deze CO₂-voetafdruk bestaat in 2022 voor 94,8% uit mobiliteit (waaronder woon-werkverkeer, leaseauto's en zakelijk verkeer).

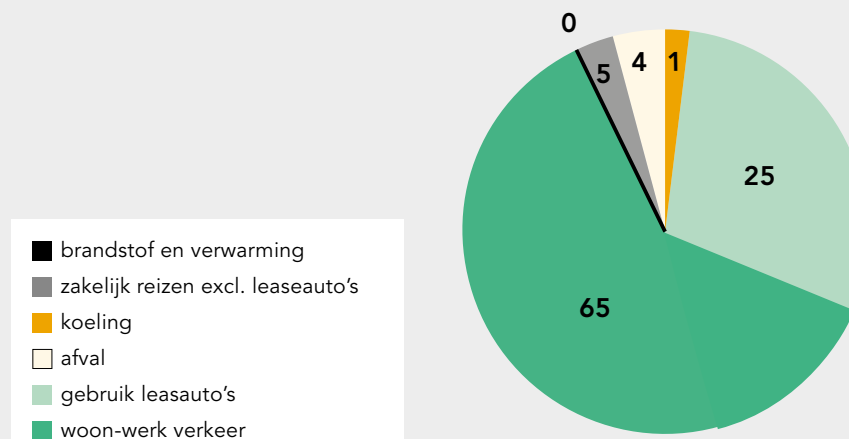
Het resultaat van 51,1% CO₂-reductie in 2022 is mede het gevolg van minder reisbewegingen, ook na afloop van de COVID maatregelen. In bijlage 1 is het verloop van de CO₂-voetafdruk van de eigen bedrijfsvoering in meer detail weergegeven.

CO₂e-emissies van de eigen bedrijfsvoering

Ton CO₂e bedrijfsvoering

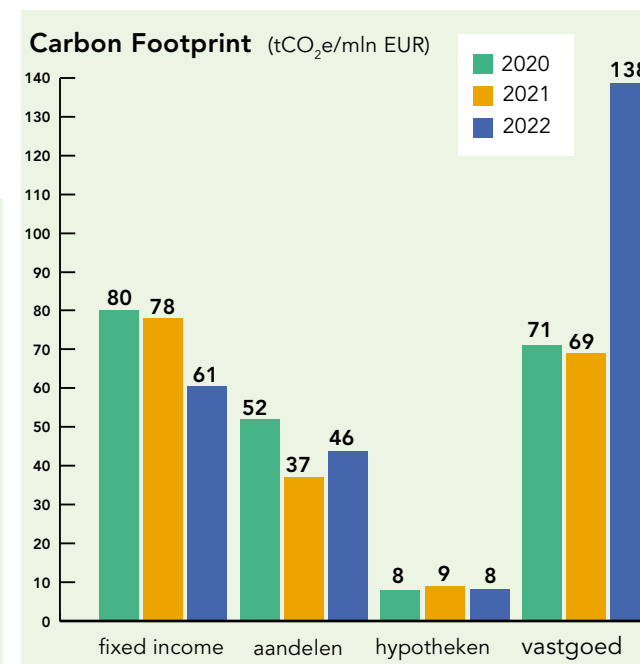
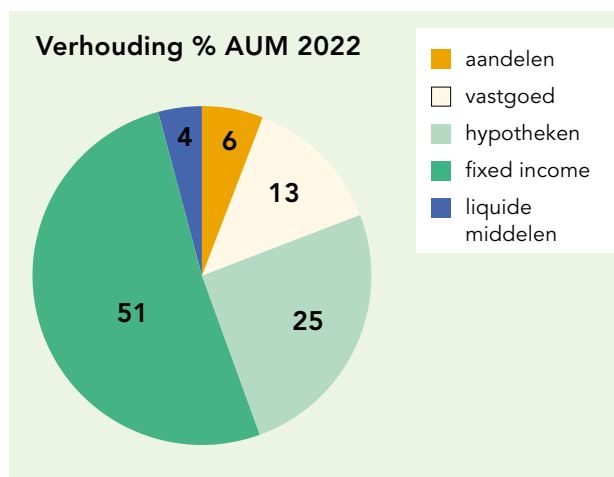
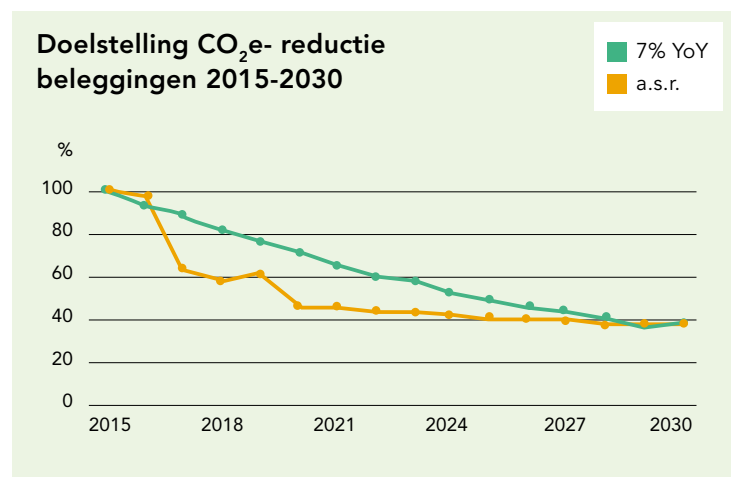
% van totale carbon footprint bedrijfsvoering 2022

In het Nederlandse Klimaatakkoord beloven financiële instellingen – waaronder a.s.r. – de uitstoot van hun beleggingen en vastgoed te meten en te rapporteren over hun acties om ook die terug te dringen.¹⁶ a.s.r. zet zich al enige jaren in voor de ontwikkeling van geschikte meetmethodes hiervoor. Met het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) zijn methodes ontwikkeld om de CO₂-uitstoot van investeringen te meten. Specifiek voor de vastgoedfondsen zijn met hulp van de Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) Paris Proof roadmaps ontwikkeld richting 2045.

Voor 98% van onze beleggingen en ons vastgoed hebben we inzichtelijk wat de CO₂-voetafdruk is (scope 1 en 2). We sturen gericht op het verkleinen van deze voetafdruk. Onze doelstelling is een CO₂-reductie van 65% van de beleggingsportefeuille (scope 1 en 2) in 2030 ten opzichte van 2015.

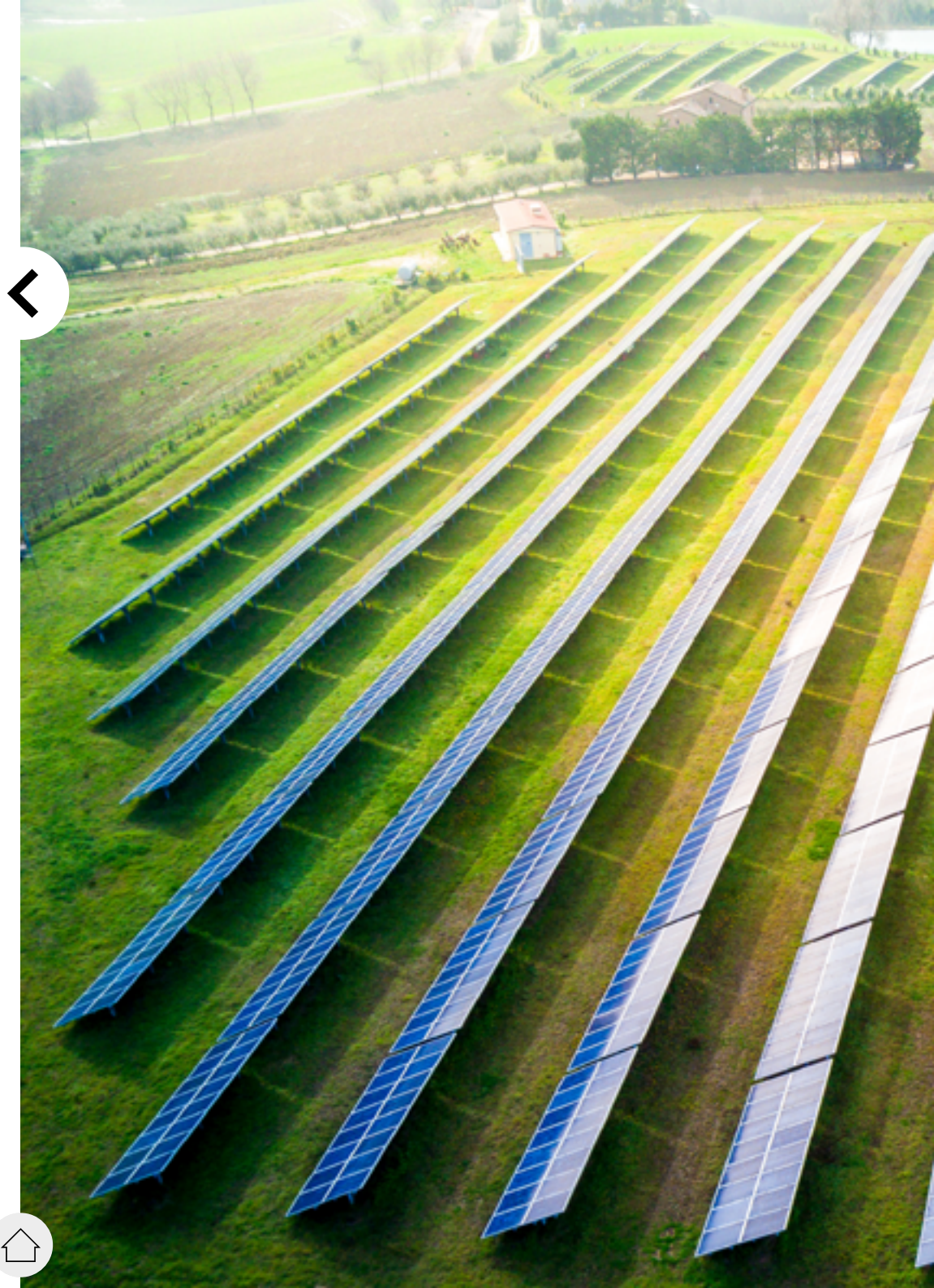
CO₂e-emissies van de beleggingen

Daarin hebben we al een aantal grote stappen gezet. Tussen 2015 en 2019 daalde de uitstoot van de beleggingen van 142 ton CO₂ per miljoen euro belegd vermogen naar 83 ton CO₂ per miljoen euro belegd vermogen. In 2020, 2021 en 2022 was er een extra daling door COVID maatregelen. Naar verwachting zal de uitstoot de komende periode minder dalen of zelfs wat oplopen om daarna weer te gaan dalen. Met het doel van 65% reductie in 2030 voldoet a.s.r. aan de 7% CO₂-vermindering per jaar die volgens het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) nodig is om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden Celsius.¹⁷ Dit impliceert dat we ook op korte termijn CO₂ reductie doelstellingen hebben; ieder jaar tot 2030.

Naast onze inzet op beleggingen willen we onze klanten helpen om hun klimaatimpact te verkleinen om zo de CO₂e-uitstoot van onze verzekeringsportefeuille terug te dringen. In 2022 zijn voor een deel van de verzekeringsportefeuilles meetmethodes en een target setting protocol ontwikkeld. Voor die portefeuilles zijn in de eerste helft van 2023 tussentijdse doelen voor 2030 bepaald. Deze zijn weergegeven in paragraaf 5.4.

In onderstaande paragrafen geven we een overzicht van de instrumenten die we inzetten om de klimaatimpact bij onze beleggingen, verzekeringen en in onze eigen bedrijfsvoering zoveel mogelijk te beperken.

5.1 a.s.r. vermogensbeheer

Alle beleggingen beheerd door a.s.r. vermogensbeheer worden op basis van het duurzaam beleggingsbeleid van a.s.r., ook wel het Socially Responsible Investment (SRI) beleid, gescreend op ESG (Environmental, Social, Governance) criteria.¹⁸ Bedrijven die niet aan bepaalde criteria voldoen worden uitgesloten, terwijl a.s.r. juist meer wil beleggen in bedrijven die een positieve bijdrage leveren aan een duurzame samenleving (dit noemen we 'best in class' beleggen). a.s.r. weegt risico's en kansen voor het klimaat en de biodiversiteit mee in deze beleggingsbenadering. Daarbij hanteren we een viertal instrumenten:

- ✓ **Positieve screening:** a.s.r. geeft de voorkeur aan bedrijven die klimaatrisico's meewegen in hun strategie en in actie komen om de CO₂-voetafdruk van hun activiteiten te verminderen.
- ✓ **Engagement:** a.s.r. gelooft in een constructieve dialoog met bedrijven om het klimaatbewustzijn te vergroten. Als actieve aandeelhouder oefent a.s.r. ook haar stemrecht uit om besluiten over klimaatkwesties te beïnvloeden.
- ✓ **Uitsluiting:** in het geval van systematische en ernstige vervuiling, of wanneer een dialoog niet leidt tot adequate verbetering van de impact op het klimaat en de biodiversiteit, kan a.s.r. een bedrijf uitsluiten van de beleggingsportefeuille. Zo investeert a.s.r. niet in bedrijven die hun omzet halen uit het winnen van kolen, of voor meer dan 5 procent uit onconventionele bronnen van olie en gas (zoals schalieolie of gas, teerzanden of olie uit Arctisch gebied).
- ✓ **Impactinvesteringen:** a.s.r. financiert bedrijven, organisaties, fondsen en projecten die in combinatie met een financiële opbrengst als primair doel hebben om de energietransitie te bevorderen en de natuur te herstellen. In 2024 willen we 4,5 miljard euro aan impactinvesteringen op de balans hebben staan.

a.s.r. rapporteert periodiek over de resultaten van haar duurzame beleggingsaanpak. We doen dit zoveel mogelijk volgens de richtlijnen vanuit de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van de EU en daarmee samenhangende raamwerken zoals de EU Taxonomie. We maken de resultaten van onze duurzame beleggingsaanpak ook inzichtelijk voor onze pensioenklanten. We laten werkgevers en werknemers bijvoorbeeld zien wat de CO₂-besparing van hun pensioenbeleggingen is. Onze ambitie is om deze klimaatinformatie steeds verder uit te breiden.

Illustratie: Voorbeeld van een CO₂-besparing van pensioenbeleggingen van een individuele werknemer

Als vermogensbeheerder streven we naar een klimaatneutrale beleggingsportefeuille in 2050. We bouwen onze investeringen in fossiele brandstoffen in drie fasen af.¹⁹

- ✓ In fase 1 (eind 2021) werden investeringen in producenten van thermische steenkool en onconventionele olie- en gasproducten (zoals schaliegas, olie en gas uit het Arctisch gebied en teerzanden) verkocht en opgenomen in de lijst met uitsluitingen. Doordat a.s.r. al sinds 2015 strenge criteria hanteert, was de omvang van deze investeringen relatief beperkt.
- ✓ In fase 2 richten we ons op olie- en gasproducenten. We beoordelen op periodieke basis gedurende 2022-2024 of de doelstellingen van de betrokken bedrijven in lijn zijn met het transitiepad van het Akkoord van Parijs en gaan daarover met deze bedrijven in gesprek. Wanneer de doelstellingen van bedrijven uiterlijk in 2024 niet voldoende in lijn zijn met het transitiepad naar Parijs zullen we ons belang in deze bedrijven verkopen. De dialoog met deze bedrijven voeren we samen met andere Nederlandse vermogensbeheerders om zo meer positieve impact te realiseren.
- ✓ In fase 3 (vanaf 2023) richten we ons op de meest CO₂-intensieve bedrijven in onze portefeuille. Dit zullen vooral bedrijven zijn in broeikasgas-intensieve sectoren, zoals transport- en nutsbedrijven. Wij geloven dat deze bedrijven een belangrijke rol hebben in de strijd tegen klimaatverandering. We zullen ons de komende jaren steeds meer richten op de best presterende bedrijven en koplopers die een positieve bijdrage leveren aan de noodzakelijke transitie naar een klimaatneutrale economie.

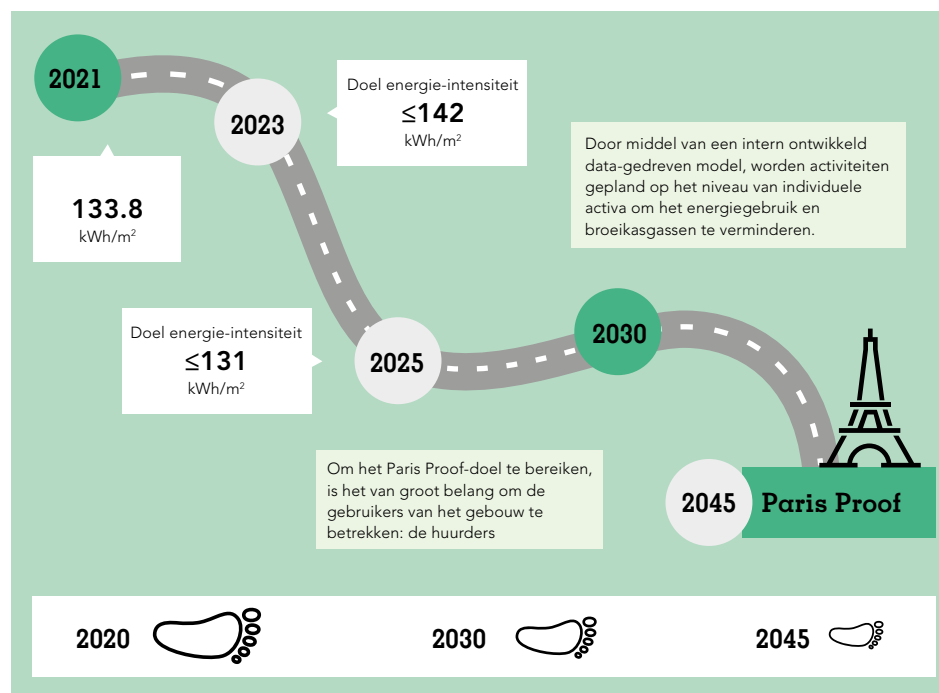

5.2 a.s.r. real estate

Wereldwijd is vastgoed verantwoordelijk voor ongeveer 27% van de totale CO₂-uitstoot en 30% van het energieverbruik.²⁰ Uit een recent rapport van de Verenigde Naties blijkt dat de bouw- en vastgoedsector niet op koers ligt om aan de klimaatdoelen van Parijs te voldoen.²¹ a.s.r. real estate heeft als doel een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan de verduurzaming van de Nederlandse vastgoedmarkt. We zijn voortdurend bezig om woningen, kantoren, winkels en agrarische grond te verduurzamen. Om een positieve impact te hebben op natuur, maatschappij en klimaat streven we naar een verlaging van de CO₂-uitstoot, verminderen we de afvalproductie en het waterverbruik en maken we onze portefeuilles klimaatadaptief. Hierbij ligt de focus zowel op duurzame acquisities als op het verduurzamen van bestaande panden. Dit doen we bijvoorbeeld door het aanleggen van groene daken en het installeren van ledverlichting en waterbesparend sanitair. a.s.r. real estate investeert ook in duurzame energieopwekking.

Om bij te dragen aan de energietransitie en een duurzame leefomgeving investeert a.s.r. real estate in wind- en zonneparken. In 2022 kocht a.s.r. real estate de windparken Nieuwe Hemweg (6 windturbines) en Strekdammen (2 windturbines) en het zonnepark Pesse (60.000 zonnepanelen). Eerder investeerde a.s.r. al in de windparken Jaap Rodenburg (8 windturbines) en Prinses Ariane (34 windturbines). Deze vijf parken leveren een hoeveelheid stroom vergelijkbaar met het jaarverbruik van 221.000 huishoudens. Voor onze agrarische grondportefeuille werken we met de agrarische sector aan duurzaam bodembeheer en het vergroten van de biodiversiteit onder andere door een korting voor boeren die voldoen aan bepaalde duurzaamheidseisen (zie bladzijde 34).

a.s.r. real estate heeft de Paris Proof Commitment van de Dutch Green Building Council (DGBC) ondertekend en zich daarmee gecommitteerd aan een klimaatneutrale vastgoedportefeuille in 2050. In 2021 hebben we onze ambitie verhoogd en besloten ernaar te streven dit doel al in 2045 te halen. Om te voorkomen dat beleggingen sterk in waarde dalen (stranded assets) is voor elk vastgoedfonds met behulp van de CRREM-tool een Paris Proof roadmap opgesteld. Dit datagedreven model maakt inzichtelijk in hoeverre onze inspanningen in lijn liggen met het tempo dat nodig is om in 2045 klimaatneutraal te zijn.

5.3 Hypotheken

Om de CO₂-voetafdruk van woningen te verkleinen willen we het voor al onze hypotheekklanten mogelijk maken te verduurzamen. Niet alleen woningen die al energiezuinig zijn, maar ook huizen met een minder goed energielabel. Daarin maken we geen onderscheid. We willen nadrukkelijk niet alleen een hypotheekverstrekker zijn voor mensen met een energiezuinig huis maar juist een hypotheekverstrekker die klanten helpt te verduurzamen. In 2019 introduceerde a.s.r. daarom de Verduurzamingshypotheek. Daarmee kunnen huiseigenaren die een hypotheek bij a.s.r. willen afsluiten voordelig extra geld lenen voor energiebesparende maatregelen, zoals een warmtepomp, zonnepanelen of isolatie. Maximaal kan 25.000 euro en tot 106% (in plaats van 100%) van de waarde van een woning worden geleend.

Ook hebben vanaf 2022 bestaande a.s.r. hypotheekklanten de mogelijkheid om gemakkelijker en met minder kosten de Verduurzamingshypotheek zonder advies (execution only) aan te vragen. In de persoonlijke (digitale) omgeving kunnen zij een Verduurzamingshypotheek van maximaal 9.000 euro afsluiten. Hiermee verlagen we de drempel om hun huidige woning te verduurzamen.

Door de introductie van de Verduurzamingshypotheek wordt aanzienlijk meer budget voor verduurzaming afgesloten bij het aanvragen van een hypotheek. In 2022 werd bij het afsluiten van nieuwe hypotheek bij a.s.r. twee keer vaker een budget voor verduurzaming afgesloten ten opzichte van het gemiddelde van de markt. Volgens eigen onderzoek gingen die woningen door de maatregelen gemiddeld 1,5 energielabel omhoog.

Door de stijging van de energieprijzen in 2022 is er meer aandacht bij klanten voor verduurzaming. In 2022 heeft circa 23% van onze nieuwe hypotheekklanten een vorm van financiering voor verduurzaming (Verduurzamingshypotheek, Energiebespaarbudget of Energie Besparende Voorzieningen) aangevraagd.

Ook op andere manieren blijft a.s.r. het verduurzamen van woningen stimuleren. Bijvoorbeeld door het delen van informatie over maatregelen met klanten en tussenpersonen via nieuwsbrieven en via onze website op het platform Duurzaam Wonen.²²

5.4 Verzekeringen

Vaak wordt gekeken naar beleggingen, maar ook verzekeringen zijn een middel om CO₂e-reductie te stimuleren. Verzekeringen kunnen risico's in de samenleving wegnemen en zo activiteiten stimuleren die een positieve bijdrage leveren aan de energietransitie. Zoals activiteiten die bijdragen aan het fossiel vrijmaken van de industrie, emissievrij vervoer of groen wonen. En verzekeraars kunnen bijvoorbeeld met premiestelling en met informatie hun klanten ondersteunen en stimuleren om hun uitstoot te verminderen.

- ✓ Om de energietransitie te ondersteunen breiden we ons duurzame productaanbod steeds verder uit. Door onder andere zonnepanelen, laadpalen, groene daken, tiny houses en duurzame bouwaarden te verzekeren stimuleren we het gebruik van deze verduurzamende maatregelen.
- ✓ Nieuwe verzekeringsproducten worden altijd eerst getoetst via het Product Approval Review Process (PARP). Daarbij is het maatschappelijk belang een belangrijk criterium: levert het product een positieve bijdrage aan duurzaamheid, waaronder klimaat en energietransitie, en is er geen sprake van ongewenste impact op deze thema's?
- ✓ We kijken of risico's die moeilijk te verzekeren zijn maar wel een bijdrage leveren in de strijd tegen klimaatverandering, toch verzekerd kunnen worden. In 2022 hebben we vijf bestemmingen/risicogebieden toegevoegd waar we verzekeringsoplossingen voor willen bieden; o.a. voor elektrisch landmateriaal. Andersom zijn we kritisch op risico's die wel goed te verzekeren zijn maar die een zeer ongunstig duurzaamheidsrisico vormen. Producenten van olie, gas en steenkool worden ook uitgesloten van onze schadeverzekeringen.
- ✓ Ook in de prijsstelling wordt rekening gehouden met duurzaamheid. Voor het verzekeren van elektrische auto's en boten met een elektrische binnenmotor hanteren we een gunstig tarief.

- ✓ Met stichting CareCycle en apotheken zijn we een pilot gestart rond het inzamelen van ongebruikte incontinentiematerialen. Zowel bij het maken als het vernietigen van absorberende incontinentiematerialen komen grote hoeveelheden CO₂ vrij. Verzekerden van a.s.r. kunnen deze ongebruikte materialen bestellen.
- ✓ We hebben het digitale platform Duurzaam Wonen opgericht. Daarbij werken we samen met verschillende partners om (potentiële) klanten te bewegen hun woning te verduurzamen en energie te besparen. We maken samen podcasts en blogs, plaatsen video's en beantwoorden vragen over onderwerpen als isolatie, zonnepanelen en het verduurzamen van de tuin. Het platform trok in 2022 een half miljoen unieke (verschillende) bezoekers.

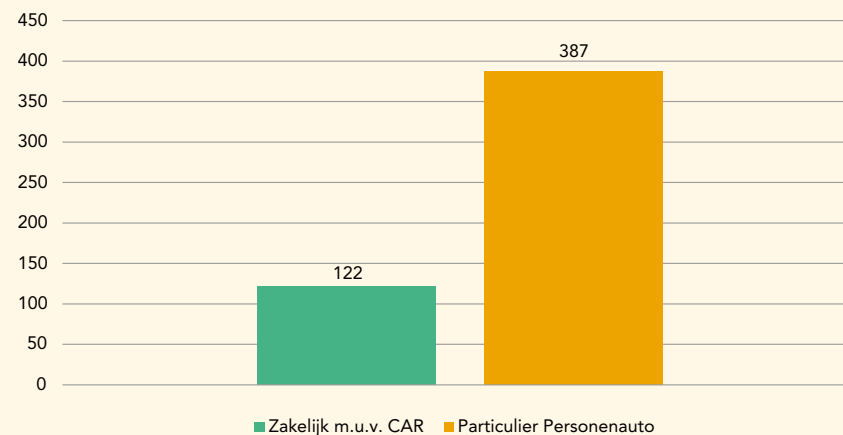
Reduceren van uitstoot binnen de schadeportefeuille

Eind 2021 sloot a.s.r. zich aan bij de Net-Zero Insurance Alliance, een initiatief van de Verenigde Naties en de internationale verzekeringssector. Daarmee committeert a.s.r. zich aan het doel dat de verzekeringsportefeuille in 2050 klimaatneutraal is. In 2023 stelde a.s.r. de tussendoelen voor 2030 vast voor de schadeportefeuille. Die staan hieronder. Het vaststellen van de tussendoelen gebeurde in twee stappen.

✓ Stap 1: het uitvoeren van een nulmeting

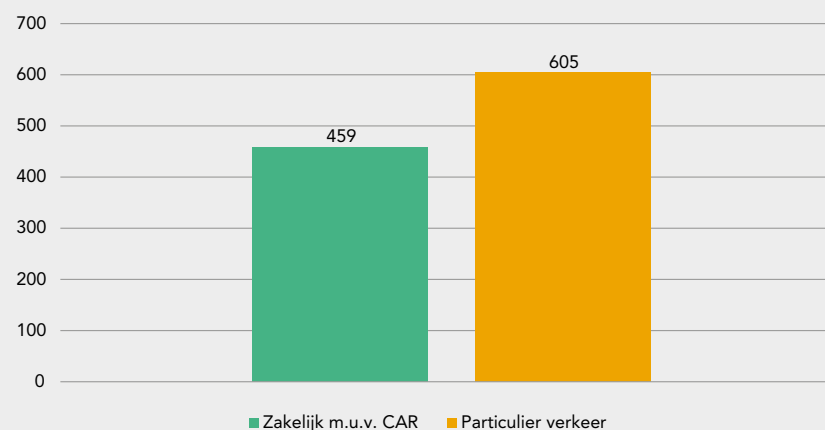
Om tussentijdse doelen te stellen is het nodig om eerst te meten wat de emissies verbonden aan verzekeringen zijn. Door gebruik te maken van de berekeningsmethoden van het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) kon de uitstoot in onze verzekeringsportefeuille over 2022 worden gemeten (zie bijgaande figuur). Deze berekening geldt voor zowel de zakelijke verzekeringen (met uitzondering van de Construction Allrisk (CAR) verzekering) als de particuliere personenauto. Een uitdaging daarbij was dat bij veel klanten de cijfers over hun broeikasemissies nog niet beschikbaar zijn. Daarom zijn de gemiddelde emissiecijfers van de verschillende sectoren waarin onze klanten opereren uit de PCAF-database gebruikt.

Materiële verzekeringsgerelateerde emissies 2022²³

Verzekering gerelateerde emissies in 2022 in kiloton

Materiële premie gerelateerd aan klimaatoplossingen²⁴

Premie gerelateerd aan klimaatoplossingen in 2022 in miljoen euro

Ook is de bruto geboekte premie van klimaatoplossingen in 2022 berekend. Onder klimaatoplossingen worden verzekeringsproducten en -diensten verstaan van activiteiten die helpen in de strijd tegen klimaatverandering. Denk aan emissiearme of emissievrije vormen van vervoer, duurzame schadebehandeling met minder uitstoot of het verzekeren van energiebesparende technologieën.

✓ Stap 2: het vaststellen van de tussendoelen

Na de nulmeting zijn de doelen voor 2030 vastgesteld. Deze hebben betrekking op het terugdringen van de uitstoot van CO₂e in de schadeportefeuille, de ondersteuning van klanten in hun acties om netto-nul te bereiken en het ontwikkelen en aanbieden van verzekeringsoplossingen die bijdragen aan de energietransitie.

Emissiereductiedoelstelling

Binnen onze materiële zakelijke en particuliere personenauto-portefeuille tezamen streven we naar 26% reductie van de verzekering gerelateerde CO₂e-uitstoot in 2030 ten opzichte van 2022.

We gaan ieder jaar aandacht besteden aan een tweetal bedrijfssectoren die we al verzekeren, om de emissies verder te reduceren. Dit willen we doen door extra maatregelen in te zetten, passend bij de risico's binnen die sectoren. En we kijken of nieuwe risico's die moeilijk te verzekeren zijn, toch verzekerd kunnen worden. Ieder jaar willen we drie risicogebieden toevoegen waar we verzekeringsoplossingen voor bieden. In 2022 gebeurde dat onder andere voor elektrisch landmateriaal. We verwachten dat dit leidt tot een verschuiving in de samenstelling van onze verzekeringsportefeuille ten faveure van risico's met een lage(re) emissie of een snel emissiereductiepad.

Engagementdoelstelling

Tussen 2022 en 2030 willen we 350.000 zakelijke en particuliere klanten ondersteunen bij inspanningen om hun CO₂e-uitstoot te verlagen.

Voor particulieren lanceren we een themapagina op asr.nl over duurzaam vervoer. Voor zakelijke klanten ontwikkelen we een pagina over duurzaam ondernemen en gaan we door met onze samenwerking met het bureau Klimaatroute. Dat kan bij zakelijke klanten een energiescan uitvoeren en stelt een rapport op over mogelijke acties om de CO₂e-uitstoot te verlagen. Ook kan het bureau een jaar begeleiding bieden, bijvoorbeeld bij het aanvragen van vergunningen en subsidies.

Klimaatoplossingen-doelstelling

Daarnaast streven we naar 21% groei van de bruto geboekte premie gerelateerd aan klimaatoplossingen in 2030 ten opzichte van 2022.

We breiden ons duurzame productaanbod steeds verder uit. a.s.r. biedt al langer gunstige premies voor elektrisch vervoer en duurzaam herstel na schade. We gaan de mogelijkheden onderzoeken van het verzekeren van nieuwe technologieën, zoals waterstof, en de verduurzaming van gebouwen. Ook kijken we naar het verzekeren van de risico's bij deelplatformen en de transitierisico's bij nieuwe energie, zoals verlies van inkomsten door uitval of prijschommelingen.

Samenwerking met ASN Bank en Naturalis

ASN Bank biedt hun klanten de particuliere aansprakelijkheids-, woonhuis- en inboedelverzekeringen van a.s.r. aan, waarbij de duurzame opties standaard worden aangeboden. De verzekeringspremie van de verkochte verzekeringen wordt door a.s.r. vermogensbeheer duurzaam belegd. Daarnaast investeert ASN Bank 2% van de premie-inkomsten in Kennis Natuurlijk!, een project dat in samenwerking met a.s.r. en het Naturalis Biodiversity Center tot stand is gekomen. In Kennis Natuurlijk! buigen jonge onderzoekers zich samen met experts van Naturalis over de vraag hoe we onze leefomgeving natuurinclusief en klimaatbestendig kunnen maken.

Om een voorbeeld te geven: één van de opdrachten betrof de vraag hoe kleine bouwwerken op straat, zoals glasvezelhuisjes en trafohuisjes natuurinclusief gebouwd kunnen worden. De onderzoekers stelden een lijst met adviezen op om te kunnen bouwen op een manier die minder schade toebrengt aan de natuur en de biodiversiteit bevordert. Bijvoorbeeld door het aanleggen van een groen dak, met insectenhôtels en vogelhuisjes of door minder te betegelen en planten te laten staan.

Illustrator: Stijn van 't Veer

De adviezen over natuurinclusief bouwen staan op de website van Kennis Natuurlijk! In 2023 willen we deze adviezen verbreden naar garages, tuinhuisen en schuurtjes en communiceren naar de klanten van ASN Bank en a.s.r.

a.s.r. zet een volgende stap in duurzaam schadeherstel

Duurzaam herstel is een speerpunt voor a.s.r. schade. Begin 2023 nam a.s.r. een meerderheidsbelang in schadeherstelbedrijf Soopie. Daardoor kunnen we nog sterker inzetten op duurzaam herstel. Door te kiezen voor reparatie in plaats van vervanging valt namelijk veel klimaatwinst te behalen. Dit komt doordat bij herstel minder nieuwe materialen geproduceerd hoeven te worden en er minder vervoer nodig is. Duurzame herstelbedrijven voldoen aan diverse duurzaamheidscriteria, zoals het gebruik van milieuvriendelijke middelen, een juiste verwerking van afval en hergebruik van materialen.

We streven ernaar dat in 2025 50% van de reparabele brandschade en 85% van de schade aan voertuigen duurzaam worden hersteld. De optie verduurzaming na schade biedt bovendien de mogelijkheid om bij herstel het huis (verder) te verduurzamen tot een bedrag van maximaal 10% van het schadebedrag. Bijvoorbeeld door het huis te isoleren na een brand aan het dak.

Ardanta streeft naar volledig duurzame uitvaarten

Ardanta tekende in 2022 een overeenkomst met Greenleave, een samenwerkingsverband van organisaties in de uitvaartsector die streven naar 100% duurzame uitvaarten. De uitvaartverzekeraar van a.s.r. is de eerste verzekeraar die zich bij Greenleave heeft aangesloten; tot voor kort bestond het netwerk alleen uit uitvaartverzorgers.

Greenleave deelt kennis en inspiratie en zorgt voor training en certificering van uitvaartondernemers en leveranciers. Hierbij ligt de focus op zes duurzaamheidsaspecten, waaronder het gebruik van hernieuwbare grondstoffen, energie-efficiënte productie en het vermijden van giftige stoffen. Een voorbeeld van een duurzame keuze is de uitvaartkist. Deze is vaak van hout of spaanplaat gemaakt. Maar spaanplaat is moeilijk afbreekbaar en er worden schadelijke stoffen gebruikt bij de productie. Ook op andere gebieden kan gekeken worden naar duurzame alternatieven, zoals bij de keuze van rouwboeketten en de catering bij de uitvaart.

Guido Horst, directeur van Ardanta: "Duurzaamheid wordt steeds belangrijker, ook bij het regelen van de uitvaart. We willen klanten en nabestaanden op dit gebied zo goed mogelijk informeren en adviseren. Door ons aan te sluiten bij Greenleave kunnen we gezamenlijk met andere partijen een bijdrage leveren aan het verduurzamen van uitvaarten in Nederland."

5.5 Eigen bedrijfsvoering

a.s.r. heeft de ambitie om de CO₂-uitstoot in de eigen bedrijfsvoering tussen 2018 en 2025 te halveren. Het hoofdkantoor van a.s.r. werd duurzaam gerenoveerd en is nu CO₂-neutraal. Het gebouw is sinds 2019 van het gas af en draait nu volledig op groene elektriciteit. Hierdoor is het energielabel van het pand van label G naar een label A++ gegaan. Het hoofdgebouw is gecertificeerd volgens BREAAM (Building Research Establishment's Environmental Assessment Method) In-Use. Het beheer en de eigenschappen van het gebouw (constructie, installaties, inrichting) kregen daarbij de kwalificatie 'outstanding'.

Mobiliteit gebruikt binnen de eigen bedrijfsvoering de meeste energie en levert de grootste bijdrage aan de CO₂-voetafdruk van de eigen bedrijfsvoering. Om deze terug te dringen faciliteert a.s.r. thuiswerken, worden leaseauto's gecontracteerd op basis van elektrische aandrijving en stimuleert a.s.r. het gebruik van (elektrische) fietsen en openbaar vervoer. Waar het terugdringen van de CO₂-uitstoot nog onvoldoende lukt compenseren we dat met het aanplanten van bomen. Aanplantprojecten voldoen aan de Verified Carbon Standard (VCS) of de Climate, Community and Biodiversity Standards (CCB). In 2022 plantte a.s.r. via de stichting Trees for All 17.000 bomen in Bolivia. Daarmee compenseerden we 3.034 ton CO₂.

De parkeerplaats als bron van energie

Om de CO₂-voetafdruk te verkleinen bouwde a.s.r. het grootste bi-directionele laadplein ter wereld. Het parkeerdek bij het kantoorgebouw van a.s.r. in Utrecht is voorzien van meer dan 2.000 zonnepanelen en 250 laadpalen. Bi-directioneel laden betekent dat de laadpalen twee kanten op kunnen functioneren. Ze kunnen de accu's van auto's opladen, maar ze kunnen ook stroom uit de auto's trekken en doorvoeren naar het gebouw. Jos Ruijter was verantwoordelijk voor de aanleg. Hij legt uit hoe het in zijn werk gaat. "Iemand komt in de ochtend aan en parkeert zijn auto. Zeker in de winter is er dan nog weinig zon. Dan onttrekken we energie uit de accu's van auto's om het gebouw op te starten." De elektrische auto's zijn voorzien van accupakketten die relatief veel elektriciteit kunnen absorberen of leveren om een piek in de gebouw- of netbelasting op te vangen. In de overgang naar duurzame energie is dit soort tijdelijke energieopslag hard nodig, meent Jos. "Absoluut, dit gaat groter worden en wij laten zien dat het kan."

Om de productie van zonne-energie verder te vergroten wordt een deel van de parkeerplaats voor bezoekers overkapt met zonnepanelen en worden extra laadpalen geplaatst. Dit levert 100.000 kWh extra op, goed voor 600.000 zonne-kilometers. Op de daken van het kantoorgebouw van a.s.r. komen 1.300 nieuwe zonnepanelen met een hogere opbrengst dan de oude panelen. De nieuwe panelen gaan 350.000 kWh elektriciteit produceren. Daarmee zijn we naar schatting 4% van de tijd zelfvoorzienend op het hoofdkantoor.

6. Klimaat in breder perspectief: belang van biodiversiteit

Natuurlijke systemen helpen het klimaat te reguleren. Bossen, vennen, bodems en oceanen spelen een cruciale rol bij de opname en opslag van koolstof en helpen ons dus te beschermen tegen klimaatverandering. Tegelijkertijd leidt klimaatverandering tot meer natuurverlies. Er gaat steeds meer biodiversiteit verloren en ecosystemen gaan achteruit.

Klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit hangen sterk samen. a.s.r. kiest mede daarom voor een actieve aanpak op biodiversiteit. De eerste stappen zijn gezet en de komende jaren zullen we onze aanpak op biodiversiteit verder ontwikkelen. Bij een onderzoek van de Eerlijke Verzekeringswijzer naar het beleggingsbeleid van verzekeraars op het gebied van biodiversiteit haalde a.s.r. de hoogste score.²⁵ a.s.r. is ondertekenaar van de Finance for Biodiversity Pledge. Daarmee committeert a.s.r. zich aan het beschermen en herstellen van biodiversiteit binnen de beleggingsportefeuille. Om inzicht te krijgen in de impact van onze beleggingsportefeuille op biodiversiteit nemen we deel aan sectorinitiatieven zoals het Partnership for Biodiversity Accounting Financials (PBAF) en de biodiversiteitswerkgroep van het Platform voor Duurzame Financiering van De Nederlandsche Bank. Ook heeft a.s.r. de MSCI World – een belangrijke beleggingsindex – laten toetsen aan de hand van de Biodiversity Footprint for Financial Institutions (BFFI) methodiek. In het afgelopen jaar hebben we beter inzicht gekregen in de verschillende methodieken om de impact op biodiversiteit te meten. In 2023 willen we een volgende stap zetten door een eerste inventarisatie van onze impact te publiceren.

Investeren met oog voor biodiversiteit

Binnen onze beleggingsportefeuille geven wij de voorkeur aan bedrijven die beter dan sectorgenoten presteren op het thema biodiversiteit. Bedrijven die betrokken zijn bij grote milieurampen waarbij biodiversiteit verloren gaat, kunnen worden uitgesloten. Wanneer we risico's zien op het gebied van ontbossing, landbouw en vervuiling gaan we in gesprek met bedrijven. En door middel van impactinvesteringen proberen we een positieve bijdrage te leveren. Zo investeren we in innovatieve technieken om het gebruik van pesticiden in landbouw tegen te gaan, in biologische landbouw en bescherming tegen bodemerosie, maar ook in bedrijven die plantaardige vleesvervangers en kweekvlees ontwikkelen en daarmee ontbossing door sojaproductie tegengaan.

Landelijk vastgoed

a.s.r. heeft in Nederland een portefeuille van circa 42.000 hectare voornamelijk landbouwgrond, maar ook landgoederen. Daarmee is a.s.r. na de Vereniging Natuurmonumenten de grootste private grondbezitter in Nederland. Eén van onze initiatieven in onze portefeuille landbouwgrond is het terugbrengen of herstellen van landschapselementen. Door hagen, bomenrijen, bosjes, poelen en houtwallen terug te brengen in het landschap stimuleren we de biodiversiteit en kan meer CO₂ worden vastgelegd.

Boeren die landbouwgrond van a.s.r. in gebruik hebben, worden door a.s.r. gestimuleerd om de grond duurzaam te beheren met als resultaat een positieve impact op klimaat en biodiversiteit. Om ruimte te geven aan duurzaamheidsinspanningen verlaagt a.s.r. de pacht van boeren waarmee aanvullende afspraken zijn gemaakt. In de eerste drie jaar krijgen zij 10% korting en daarna 5% korting. Dat geeft boeren zekerheid en financiële ruimte om in duurzaamheid te kunnen investeren. De druk om de agrarische sector te verduurzamen is de afgelopen jaren toegenomen. “a.s.r. is van mening dat alle partijen in de keten van de agrarische sector gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor deze transitie en niet alleen de boeren zelf”, zegt Dick van den Oever, directeur Landelijk Vastgoed bij a.s.r. real estate. “Wij zien dat verbeteringen voor een duurzame bedrijfsvoering investeringen voor boeren met zich meebrengen. Daarom wil a.s.r. boeren hierin tegemoetkomen door hen financieel te compenseren met korting.”

Deze aanpak valt onder de strategie klimaat-slim boeren van het a.s.r. Dutch Farmland Fund, het fonds waarin de landbouwgrond van a.s.r. is ondergebracht. Eén van de instrumenten hierbij is de Open Bodemindex, die door a.s.r. in samenwerking met Rabobank en Vitens is ontwikkeld. Deze index meet de gezondheid van de bodem en biedt handvatten om die te verbeteren. Gezonde bodems zijn niet alleen nodig om gewassen te laten groeien. Ze helpen ook met het stimuleren van de biodiversiteit, het vastleggen van koolstof en het vasthouden van water. a.s.r. helpt boeren ook zich aan te passen aan klimaatverandering. Het a.s.r. Dutch Farmland Fund steunt nieuwe duurzame initiatieven. Bijvoorbeeld door landbouwgrond ter beschikking te stellen voor het telen van alternatieve ‘biobased’ gewassen en het gebruik van nieuwe landbouwtechnieken en door het financieel waarderen en belonen van ecosysteemdiensten.

Tot slot: a.s.r. doet meer

Als verzekeraar hebben we een groot belang bij een houdbare toekomst. En om deze veilig te stellen, hebben we haast. Bij a.s.r. willen we ons steentje bijdragen aan de strijd tegen klimaatverandering. Daarvoor moeten we komende jaren grote stappen zetten en al onze doelen waarmaken. Ook willen we, onder andere door middel van klimaatverslagen zoals deze, zo transparant mogelijk zijn over de door ons bereikte resultaten.

Maar we willen meer. We willen bij a.s.r. de lat continu hoger leggen voor onszelf en daarbij steeds op zoek gaan naar meer en nieuwe manieren om klimaatverandering tegen te gaan, onze klanten te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering en de energietransitie te bevorderen. Dat kunnen we niet alleen, en daarom zullen we ook onze stakeholders hierop aanspreken en hen bij onze plannen betrekken.

CO ₂ e- emissies van de eigen bedrijfsvoering														
	2022		2021		2020		2019		2018		2017		2016	
Categorie	in %	ton CO ₂	in %	ton CO ₂	in %	ton CO ₂	in %	ton CO ₂	in %	ton CO ₂	in %	ton CO ₂		
Scope 1														
Brandstof en verwarming	0,1	3	0,2	3	0,3	8	0,5	37	1,1	88	1,1	85	1,5	111
Koeling	1,2	35	2,0	34	1,3	37	0,7	51	0,7	56	0,7	54	0,7	52
Gebruik leaseauto's	24,6	745	43,1	748	40,8	1.113	26,5	2.078	27,0	2.172	29,1	2.248	31,1	2.302
Subtotaal	25,9	783	45,2	785	42,4	1.158	27,7	2.166	28,8	2.317	30,9	2.387	33,3	2.465
Scope 2			a.s.r. gebruikt enkel stroom uit hernieuwbare energiebronnen.											
Scope 3														
Zakelijk reizen excl. leaseauto's	4,9	148	3,3	57	3,2	87	4,2	329	4,0	322	4,1	317	4,1	303
Woon-werk verkeer	65,4	1.984	48,0	833	51,6	1.408	66,0	5.148	65,0	5.229	62,8	4.851	60,0	4.441
Afval	3,9	119	3,5	61	2,8	76	2,1	160	2,2	177	2,2	170	2,6	192
Subtotaal	74,2	2.251	54,8	951	57,6	1.571	72,3	5.638	71,2	5.727	69,1	5.338	66,7	4.936
Totaal	100,1	3.034	100	1.736	100	2.728	100	7.804	100	8.044	100	7.725	100	7.401

CO ₂ e- emissies van de beleggingen (scope 1 en 2)										
					2022	2021	2020	2019	2015 (basisjaar)	
	AuM (in miljoen euro)	Calculated (in miljoen euro)	Calculated (in %)	ton CO ₂	ton CO ₂ per miljoen euro	ton CO ₂ per miljoen euro	ton CO ₂ per miljoen euro	ton CO ₂ per miljoen euro	ton CO ₂ per miljoen euro	ton CO ₂ per miljoen euro
a.s.r. vermogensbeheer ²⁶	€ 18.437	€ 17.836	96,7 %	1.055.506	59	74	78	101	184	
Fixed Income*	€ 16.406	€ 15.897	96,9 %	966.914	61	78	80	102	189	
*staatsobligaties en bedrijfsobligaties										
Beursgenoteerde aandelen	€ 2.031	€ 1.939	95,5 %	88.592	46	37	52	87	136	
Hypotheeken ²⁷	€ 9.623,01	€ 9.399,29	97,68 %	72.466	8	9	8	13	18	
a.s.r. real estate ²⁸	€ 4.205,56	€ 3.980,33	95 %	548.497	138	69	71	58		
- Retail (DCRF)	€ 625	€ 532,28	85 %	5.882,70	11	12	14	13		
- Woningen (DCRF)	€ 1.066	€ 951,80	89 %	6.415,87	7	6	8	8		
- Kantoorgebouwen (DMOF)	€ 138	€ 122,86	89 %	424,61	3	4	15	5		
- Kantoorgebouwen (DSPF)	€ 73	€ 72,67	100 %	21,21	0	14	15	6		
- Landelijk vastgoed (DFLF)	€ 1.728	€ 1.727,99	100 %	511.231,05	296	130	140	106		
- Anders (vastgoed eigen balans)	€ 576	€ 573	99 %	24.521,70	43	1	16	1		

Eindnoten

1. IPBES: Global assessment report on biodiversity and ecosystem services, 2019
2. www.asrnederland.nl/nieuws-en-pers/pers/asr-behoort-tot-europese-en-wereldwijde-top-van-duurzame-bedrijven
3. www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/gevolgen-klimaatverandering
4. www.klimaatadaptatienederland.nl/actueel/actueel/nieuws/2020/schade-extreme-neerslag-storm/
5. IPCC: Climate change 2021, the physical science basis, August 2021
6. In scope zijn alle intern beheerde beleggingen op de balans van a.s.r. exclusief private leningen, cash en rentederivaten.
7. a.s.r. heeft een middellangetermijn doelstelling (i.p.v. een kortetermijn doelstelling) gezet om structurele CO₂-reducties na te streven, en om de invloed van schommelende energieverbruik- en prijsontwikkelingen zo klein mogelijk te maken. Een tekenend voorbeeld hiervan is de COVID19 pandemie en het effect daarvan op productie- en consumptiepatronen wereldwijd. In 2020, 2021 en deels 2022 was er vanwege lockdowns een extra daling van CO₂-uitstoot waar te nemen, die waarschijnlijk slechts tijdelijk van aard is.
8. De tussentijdse doelen voor 2030 voor een deel van de verzekeringsportefeuille zijn gepubliceerd op 30 augustus 2023. De nieuwe tekst over de tussentijdse doelen is opgenomen in paragraaf 5.4. Het aangepaste klimaatverslag is ook op 30 augustus 2023 gepubliceerd.
9. De CO₂-voetafdruk van de eigen bedrijfsvoering bestaat voor het grootste deel uit mobiliteit (94,8% in 2022) waaronder woon-werkverkeer, leaseauto's en zakelijk verkeer. Het resultaat van 51,1% is lager dan in 2021. Dat heeft vooral te maken met het groter aantal reisbewegingen na de COVID19 pandemie. Doordat a.s.r. thuiswerken en het gebruik van openbaar vervoer, fietsen en elektrisch rijden stimuleert is de verlaging wel beperkt gebleven. Zie voor meer informatie bijlage 1.
10. Het a.s.r. doel blijft 50 kWh per vierkante meter bruto vloeroppervlak (BVO), ondanks dat de door de Dutch Green Building Council en TVVL ontwikkelde methode is aangepast naar 70 kWh per gebruiksoppervlak (GO). Deze doelstelling van 70 kWh per vierkante meter is in lijn met het behalen van de Nederlandse doelen van het Parijse Klimaatakkoord.
11. Zie www.climateaction100.org
12. Zie www.carbonaccountingfinancials.com
13. Zie www.financeforbiodiversity.org/about-the-pledge
14. De eerste Green Deal Duurzame Zorg werd in 2015 afgesloten. Inmiddels is de derde Green Deal gesloten. In de nieuwe overeenkomst zijn als doelen opgenomen; 30% CO₂ reductie eind 2026, 55% CO₂-reductie in 2030 en klimaatneutraal in 2050 voor vastgoed en vervoer. Daarnaast zal er geïnvesteerd worden in het vergroten van bewustwording en kennis en zal er 50% minder primair grondstoffengebruik zijn in 2030 t.o.v. 2016. Uiteindelijk moet de zorg maximaal circulair worden in 2050.
15. TCFD staat voor Task Force on Climate-related Financial Disclosure. a.s.r. rapporteert volgens de richtlijnen van TCFD over de kansen en risico's verbonden aan klimaatverandering.

Eindnoten

16. Klimaatakkoord: commitment van de financiële sector, juli 2019.
De voortgang met de realisatie van de afspraken wordt beschreven in het rapport 'Het klimaatcommitment van de financiële sector; eerste voorgangsrapportage' van oktober 2021.
17. Emissions Gap Report 2019, UN Environment Programme.
Zie: <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/30797/EGR2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
18. Link naar het SRI-beleidsdocument: www.asrvermogensbeheer.nl/duurzaam-beleggen/duurzaam-beleggingsbeleid
19. Zie onze klimaatstrategie <https://asrvermogensbeheer.nl/media/0myjvpu2/79716-0522-climate-strategy-asr-vermogensbeheer-3.pdf>
20. https://globalabc.org/sites/default/files/2022-11/FULL%20REPORT_2022%20Buildings-GSR_1.pdf
21. UNEP: Global status report for buildings and construction, 2022.
22. Zie: www.asr.nl/duurzaam-wonen
23. De grafiek geeft - in aansluiting op de tussentijdse emissiereductie-doelstelling voor 2030 – een weergave van de verzekeringsgerelateerde emissies in kiloton in de schadeverzekeringsportefeuille - provinciaal en in volmacht (m.u.v. pools) - over het basisjaar 2022, onderverdeeld in de zakelijk verzekeringsportefeuille m.u.v. CAR en de particuliere personen-autoportefeuille.
24. De grafiek geeft - in aansluiting op de tussentijdse doelstelling voor klimaatoplossingen voor 2030 – een weergave van de bruto geboekte premie (GWP) in miljoen gerelateerd aan klimaatoplossingen in de schadeverzekeringsportefeuille - provinciaal en in volmacht - over het basisjaar 2022, onderverdeeld in de zakelijk verzekeringsportefeuille en de particuliere verkeersportefeuille.
25. Eerlijke Verzekeringswijzer: Insuring biodiversity by transforming food systems; a case study for the Fair Insurance Guide Netherlands, 2022.
26. De CO₂-voetafdruk is berekend in lijn met de methodologie PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) en op 'best effort' basis met gegevens van Moody's ESG, Eurostat, MSCI ESG en Bloomberg.
27. Berekening in overeenstemming met PCAF-methode. Geen gegevens beschikbaar van nog te bouwen woningen, woningen die (nu nog) geen energielabel hebben en woningen waarvan geen betrouwbare gegevens zoals bouwjaar en type woning te verkrijgen waren. Databronnen zijn servicepartner Stater, RVO, Calcasa (energielabel, type woning en bouwjaar) en CBS (energieverbruik). Bij de berekening is gebruik gemaakt van een Loan to Value (LTV) correctie. Dit betekent dat er in de CO₂-voetafdruk berekening rekening is gehouden met het percentage van de hypotheek ten opzichte van de waarde van de woning. Alleen het percentage van de hypotheek ten opzichte van de waarde van de woning wordt toegerekend aan de CO₂-uitstoot van a.s.r.

Eindnoten

28. Berekening betreft 89% van AuM (assets under management) voor eigen rekening (relatief beperkte hoeveelheid gegevens van retail vanwege onder meer privacy kwesties, gebrek aan afspraken met huurders en beperkt gebruik van slimme meters). Berekening van de CO₂-uitstoot is gebaseerd op het totale energieverbruik in kWh per m² per jaar van alle objecten in de portefeuille die gedurende het kalenderjaar in bedrijf zijn geweest. CO₂-gegevens van fondsen DCRF, DPRF, DSPF en 'Overig' zijn gebaseerd op energieverbruik in 2020 (exclusief Archimedeslaan, hoofd kantoor a.s.r. energieverbruik 2021 in 'Overig'). Databronnen zijn slimme meters van Fudura, overige slimme meters en het jaarlijkse energieverbruik van de netbeheerders. Het totale energieverbruik in kWh per m² per jaar van alle objecten in de portefeuille die het hele kalenderjaar in bedrijf zijn geweest, is de som van de hoeveelheid elektriciteit (in kWh), stadsverwarming in GJ en gas (in m³) die wordt omgezet in kWh. Het totale energieverbruik in kWh per m² per jaar wordt omgerekend per type energiebron.

